

REKOMMENDATION R8

Derivat och säkringsredovisning

November 2018

RKR

RÅDET FÖR KOMMUNAL REDOVISNING

Innehåll

Denna rekommendation behandlar redovisning av derivatinstrument och säkringsredovisning.

Rekommendationen gäller för redovisningsskyldiga enligt lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR).

Rekommendationens bindande verkan

Enligt 1 kap. 4 § LKBR ska bokföring och redovisning fullgöras på ett sätt som överensstämmer med god redovisningssed.

Rådet för kommunal redovisning (RKR) är normgivande organ inom kommunal redovisning och har till uppgift att utveckla god redovisningssed enligt LKBR.

Text markerad med fet stil utgör den normerande delen i denna rekommendation.

Enligt 4 kap. 3 § tredje stycket LKBR ska upplysning om skälen för avvikelse från denna rekommendation lämnas i en not.

Det är aldrig förenligt med god redovisningssed att avvika från uttryckliga lagregler (prop. 1996/97:52 s. 45).

Lagregler

I LKBR finns ingen särskild reglering av redovisning av derivat eller säkringsredovisning.

Generella regler för värdering av anläggnings- och omsättningstillgångar finns i 7 kap. 1, 2, 4 och 5 §§ LKBR. I 7 kap. 9 § regleras omräkning av fordringar och skulder i utländsk valuta. Stöd för den kvittning av värdeförändringar på säkringsinstrumentet mot värdeförändringar på den säkrade posten som görs vid säkringsredovisning finns i 4 kap. 4 §. Upplysningskrav finns i 9 kap. 3 §.

Definitioner

I denna rekommendation betyder:

bindande åtagande – en bindande överenskommelse mellan kommunen och tredje part rörande byte av en angiven mängd resurser till ett angivet pris vid en viss framtida tidpunkt eller tidpunkter;

derivatinstrument – ett finansiellt instrument som uppfyller följande kriterier:

- a) Värdet på instrumentet ändras till följd av ändringar i en särskilt angiven räntesats, valutakurs, råvarupris, pris på ett finansiellt instrument eller annan variabel som inte är specifik för någon av avtalsparterna.
- b) Det krävs ingen initial nettoinvestering eller en initial nettoinvestering som är mindre än vad som skulle krävas för andra typer av avtal som kan förväntas reagera på liknande sätt vid förändringar i marknadsfaktorer.
- c) Instrumentet regleras vid en framtida tidpunkt.

Terminer, optioner och swappar är exempel på typer av finansiella instrument som utgör derivat enligt ovanstående definition;

finansiellt instrument – varje form av avtal som ger upphov till en finansiell tillgång hos en part och en finansiell skuld eller ett egetkapitalinstrument hos en annan part;

finansiell skuld – en avtalsenlig skyldighet att:

- a) erlægga kontanter eller annan finansiell tillgång till en annan part, eller
- b) byta finansiella instrument med ett annat företag enligt villkor som kan komma att visa sig oförmånliga;

finansiell tillgång – en tillgång i form av:

- a) kontanter,
- b) en avtalsenlig rätt att erhålla kontanter eller annan finansiell tillgång från en annan part,
- c) en avtalsenlig rätt att byta finansiella instrument med en annan part enligt villkor som kan komma att visa sig förmånliga, eller
- d) egetkapitalinstrument, utgivna av annan part;

kommun – kommun, region och kommunalförbund;

prognostiserad transaktion – en förväntad framtida transaktion för vilken det inte finns en bindande överenskommelse mellan kommunen och en tredje part.

Avtal som regleras med fysisk leverans

Denna rekommendation ska inte tillämpas för avtal som uppfyller definitionen av derivatinstrument, men som avser inköp eller försäljning av råvaror, energi eller liknande och som kommer att regleras genom fysisk leverans av varan.

Redovisning av derivatinstrument som inte kvalificerar för säkringsredovisning

Derivatinstrument som utgör tillgångar för kommunen och som inte kvalificerar för säkringsredovisning ska värderas enligt lägsta värdets princip, oavsett om derivatinstrumentet utgör en omsättningstillgång eller en anläggningstillgång.

Ett derivatinstrument redovisas som en tillgång i balansräkningen om kommunen har betalt en premie eller liknande i samband med att instrumentet anskaffades. Kommunen kan till exempel ha betalat en premie för en köpt option. För derivatinstrument såsom exempelvis ränteswappar och valutaterminer betalas dock normalt ingen premie då derivatinstrumentet ingås under förutsättning att derivatinstrumentet har prissatts i enlighet med aktuella marknadskurser vid detta tillfälle. I sådana fall finns ingen tillgång att redovisa eftersom derivatinstrumentet saknar anskaffningsvärde. Alternativt kan instrumentet anses ha anskaffningsvärdet noll.

I enlighet med lägsta värdets princip är det inte tillåtet att redovisa en derivattillgång till ett värde som överstiger anskaffningsvärdet, även om derivatet skulle ha ett verkligt värde som överstiger anskaffningsvärdet på balansdagen.

För derivatinstrument som har ett för kommunen negativt verkligt värde ska en derivatskuld redovisas uppgående till derivatinstrumentets verkliga värde på balansdagen. En förutsättning därför är att derivatinstrumentet inte kvalificerar för säkringsredovisning.

Villkor för tillämpning av säkringsredovisning

Säkringsredovisning får tillämpas endast om följande villkor är uppfyllda:

- a) Det ska finnas dokumentation av säkringsförhållandet som omfattar:

- en beskrivning av syftet med säkringen,
- en beskrivning av karaktären på den risk eller de risker som säkras,
- en identifiering av säkringsinstrumentet och den säkrade posten, samt
- en beskrivning av hur kommunen kommer att bedöma säkringens effektivitet.

Dokumentationen av säkringsförhållandet ska vara upprättad senast då säkringen ingås. Ett exempel på utformning av dokumentation för ett säkringsförhållande finns i bilaga 1.

b) Säkringsförhållandet ska förväntas vara effektivt under den period för vilken säkringen har identifierats.

Ett säkringsförhållande anses vara effektivt om säkringsinstrumentet i hög utsträckning motverkar förändringar i den säkrade postens värde eller i de kassaflöden som är hänförliga till den säkrade risken.

Kommunen ska per varje balansdag bedöma huruvida villkoren i första stycket i detta avsnitt är uppfyllda och om säkringsförhållandet fortfarande är att anse som effektivt. Om det senare inte gäller, ska säkringsredovisningen upphöra.

Denna rekommendation föreskriver inte någon särskild metod för att bedöma säkringsförhållandets effektivitet. Såväl kvantitativa som kvalitativa metoder kan användas. Ett exempel på en kvalitativ metod är att jämföra de huvudsakliga villkoren för säkringsinstrumentet med de huvudsakliga villkoren för den säkrade posten. Om villkoren i allt väsentligt överensstämmer, är säkringsförhållandet normalt att anse som effektivt. Kritiska villkor kan vara exempelvis nominella belopp och löptider.

Säkringsinstrument

Ett finansiellt instrument som är ett derivat får identifieras som säkringsinstrument. Ett derivat som innehåller utställd optionalitet får dock identifieras som säkringsinstrument

endast under förutsättning att derivatet inte medför en risk för att i förväg okända och för kommunen negativa marknadsvärdeförändringar kan komma att realiseras om motparten utnyttjar sin option. I det fall optionaliteten innebär att kommunen kan komma att behöva betala en fast ränta enligt villkoren för derivatet ska nivån för den fasta räntan vara känd i förväg. Detta innebär att det är tillåtet att tillämpa säkringsredovisning för utställda optioner om villkoren som beskrivs ovan är uppfyllda. Exempelvis kan säkringsredovisning tillämpas för en swapp som motparten har rätt att stänga i förtid, givet att motpartens option att stänga inte medför någon risk för realisering av i förväg okända och för kommunen negativa marknadsvärdesförändringar.

Ett finansiellt instrument som inte utgör ett derivat får identifieras som säkringsinstrument endast vid säkring av valutarisk. Detta innebär att det exempelvis är möjligt att säkra valutarisk i ett bindande åtagande eller mycket sannolika framtida kassaflöden i utländsk valuta med en identifierad skuld i utländsk valuta som säkringsinstrument.

En andel av ett derivat eller ett instrument som inte är ett derivat vid säkring av valutarisk får identifieras som säkringsinstrument i ett säkringsförhållande. Ett exempel på en andel är 50 procent av nominellt belopp.

Två eller flera finansiella instrument, eller andelar av dem, får tillsammans identifieras som ett säkringsinstrument. I det fall flera instrument tillsammans identifieras som säkringsinstrument får dock kombinationen av instrument inte medföra en risk för att i förväg okända och för kommunen negativa marknadsvärdeförändringar kan komma att realiseras. I det fall optionaliteten innebär att kommunen kan komma att behöva betala en fast ränta enligt villkoren för instrumenten, ska nivån för den fasta räntan vara känd i förväg.

Endast finansiella instrument som har en extern motpart får identifieras som

säkringsinstrument vid tillämpning av säkringsredovisning. Att instrumentet ska ha en extern motpart innebär att motparten inte får ingå i den redovisande enheten. Exempelvis kan ett derivatinstrument som ingåtts mellan en internbank och ett kommunalt bolag identifieras som säkringsinstrument i redovisningen för respektive enhet. Ett sådant derivatinstrument kan dock inte identifieras som säkringsinstrument i den sammanställda redovisning som omfattar både internbanken och det kommunala bolaget eftersom derivatinstrumentet då endast är en intern position mellan parter inom samma redovisande enhet.

Säkrad post

En säkrad post kan vara en redovisad tillgång eller skuld, ett ej redovisat bindande åtagande eller en mycket sannolik prognostiserad transaktion. Den säkrade posten kan vara antingen:

- a) en enskild tillgång, skuld, ej redovisat bindande åtagande eller mycket sannolik prognostiserad transaktion, eller**
- b) en grupp av tillgångar, skulder, ej redovisade bindande åtaganden eller mycket sannolika prognostiserade transaktioner, under förutsättning att posterna i gruppen har likartade riskegenskaper.**

Punkten b) ovan innebär att den säkrade posten inte behöver vara exempelvis en enskild skuld, utan kan vara en grupp av skulder, såsom en portfölj av lån. Punkten b) innebär också att den säkrade posten även kan utgöras av framtida räntebetalningar som är hänförliga till en grupp av befintliga skulder, tillsammans med framtida räntebetalningar som förväntas uppkomma då de befintliga lånen i gruppen refinansieras. Vid säkring av framtida räntebetalningar måste dock dessa vara att anse som mycket sannolika. Huruvida en prognostiserad transaktion är att anse som mycket sannolik eller ej är en bedömningsfråga där hänsyn måste tas till fakta och omständigheter i den aktuella situationen.

Det är möjligt att identifiera endast en del av en enskild tillgång, skuld, ej redovisat bindande åtagande eller en mycket sannolik

prognostiserad transaktion som säkrad post. Detsamma gäller för grupper av tillgångar, skulder, ej redovisade bindande åtaganden och mycket sannolika prognostiserade transaktioner. Exempelvis kan häften av ett nominellt belopp för en skuld eller en grupp av skulder identifieras som säkrad post vid en säkring av ränterisk. På motsvarande sätt kan exempelvis 80 procent av en mycket sannolik prognostiserad transaktion i utländsk valuta identifieras som säkrad post vid säkring av valutarisk.

Redovisning av säkringar av ränterisk som kvalificerar för säkringsredovisning

Vid säkring av ränterisk ska de räntebetalningar som kommunen löpande erhåller alternativt betalar avseende säkringsinstrumentet redovisas:

- a) som en del av räntekostnaderna i resultaträkningen, om den säkrade posten är en skuld, och**
- b) som en del av ränteintäkterna i resultaträkningen, om den säkrade posten är en tillgång.**

Antag exempelvis att kommunen innehar en ränteswapp där kommunen erhåller rörlig ränta och betalar fast ränta i syfte att säkra upplåning som löper med rörlig ränta. Såväl erhållen som betald ränta på swappen ska redovisas som en del av räntekostnaderna i resultaträkningen. På så sätt ges läsaren en bild av räntekostnaderna för lånet efter beaktande av räntesäkringen. Denna rekommendation föreskriver endast hur redovisning ska ske i resultaträkningen.

En annan redovisning kan användas i grundbokföringen.

Under förutsättning att villkoren för säkringsredovisning är uppfyllda görs ingen värdering av säkringsinstrumentet på det sätt som beskrivs ovan under ”Redovisning av derivatinstrument som inte kvalificerar för säkringsredovisning”.

Redovisning av säkringar av valutarisk som kvalificerar för säkringsredovisning

En fordran eller skuld, eller en grupp av fordringar eller skulder, i utländsk valuta som kommunen har säkrat mot valutarisk

ska inte omräknas till balansdagens kurs i den utsträckning den är säkrad. Används valutaterminer som säkringsinstrument ska avistakursen den dag då terminen ingicks användas vid värderingen av underliggande fordran eller skuld. Skillnaden mellan terminskursen och avistakursen då terminen ingås (terminspremie) ska periodiseras över terminens löptid som ränteintäkt alternativt räntekostnad. I de fall då terminspremien inte bedöms vara av väsentlig betydelse får dock i stället terminskursen användas vid värderingen av underliggande fordran eller skuld.

Enligt 7 kap. 9 § LKBR ska fordringar och skulder i utländsk valuta omräknas enligt växelkursen på balansdagen, om detta står i överensstämmelse med god redovisningssed och kravet på rättvisande bild. Att inte omräkna en fordran eller skuld i utländsk valuta till balansdagens kurs då posten är säkrad är enligt RKR:s uppfattning förenligt med 7 kap. 9 § LKBR genom att fordringen alternativt skulden och säkringsinstrumentet ses som en enhet. Detta gäller under förutsättning att säkringen kvalificerar för säkringsredovisning.

Vid säkring av valutarisk i ej redovisade bindande åtaganden eller mycket sannolika prognostiserade transaktioner ska ingen skuld redovisas i de fall säkringsinstrumentet per balansdagen har ett för kommunen negativt verkligt värde, under förutsättning att villkoren för säkringsredovisning är uppfyllda. Antag exempelvis att kommunen har beslutat att genomföra en större investering i kommunal infrastruktur och att betalning för denna helt eller delvis kommer att erläggas i utländsk valuta. I syfte att skydda sig mot exponeringen för valutarisk väljer kommunen att säkra exponeringen genom att köpa den utländska valutan på termin. Per balansdagen visar det sig att valutaterminerna har ett för kommunen negativt verkligt värde. Givet att villkoren för säkringsredovisning är uppfyllda ska dock trots detta ingen derivatskuld redovisas.

Vid valutasäkring av framtida inköp av materiella anläggningstillgångar som ska betalas i utländsk valuta ska resultatet av eventuella valutasäkringar inkluderas i anskaffningsvärdet för den materiella anläggningstillgången.

Om valutaränteswappar används som säkringsinstrument för att säkra en fordran eller skuld mot valutarisk, eller en grupp av fordringar eller skulder, ska fordringen eller skulden värderas i den valuta som gäller enligt valutaränteswappen.

Antag exempelvis att kommunen har en skuld i EUR som löper med 3 månaders EURIBOR ränta som betalas i EUR. I syfte att valutasäkra denna skuld ingår kommunen en valutaränteswapp på samma nominella belopp som den underliggande skulden där kommunen erhåller 3 månaders EURIBOR och betalar 3 månaders STIBOR ränta i SEK. Eftersom valutaränteswappen ekonomiskt sett har omvandlat lånet i EUR till ett lån i SEK ska lånet också redovisas som en skuld i SEK, under förutsättning att villkoren för säkringsredovisning är uppfyllda.

Används ett finansiellt instrument som inte är ett derivat som säkringsinstrument vid säkring av valutarisk, ska detta inte omvärderas till balansdagens kurs så länge säkringsredovisning tillämpas.

Redovisning av säkringar av energiprisrisk som kvalificerar för säkringsredovisning

Vid säkringsredovisning av säkringar av energiprisrisker ska det eller de energiderivat som används som säkringsinstrument resultatavräknas samtidigt som det säkrade inköpet eller den säkrade försäljningen av energi redovisas i resultaträkningen. Exempel på energiprisrisker är elprisrisk, oljeprisrisk och gasprisrisk.

Säkringsinstrumentens resultateffekter ska redovisas på samma rad i resultaträkningen som den säkrade posten.

Premier som erläggs då säkringsinstrument anskaffas

Eventuell premie som erläggs då säkringsinstrumentet anskaffas ska periodiseras

över instrumentets löptid. Om kommunen exempelvis anskaffar ett räntetak eller någon annan typ av option erläggs normalt en premie till motparten för denna. En sådan premie ska periodiseras över instrumentets löptid. I fallet med ett räntetak bör premien lämpligtvis periodiseras som en räntekostnad.

Upphörande av säkringsredovisning

Säkringsredovisning får upphöra endast om:

- a) säkringsinstrumentet förfaller, säljs, avvecklas eller löses in, eller**
- b) säkringen inte längre uppfyller de villkor för tillämpning av säkringsredovisning som ställs i denna rekommendation.**

Att ett säkringsinstrument ersätts eller överflyttas till ett annat säkringsinstrument utgör inte förfall eller avveckling, om en sådan ersättning eller överflyttning är en del av säkringsstrategin och detta finns beskrivet i dokumentationen av säkringsförhållandet. Detta innebär exempelvis att om en ränteswapp ersätts med en annan ränteswapp, är detta inte att anse som att säkringsredovisningen upphör, givet att detta förfarande är en del av kommunens säkringsstrategi och finns beskrivet i säkringsdokumentationen samt att villkoren för tillämpning av säkringsredovisning i övrigt är uppfyllda.

Upphör säkringsredovisningen, ska både säkringsinstrumentet och den säkrade posten från och med den tidpunkt då säkringsredovisningen upphör värderas och redovisas enligt de redovisningsprinciper som är tillämpliga för säkringsinstrumentet respektive den säkrade posten om säkringsredovisning inte tillämpas. Alla eventuella differenser som uppkommer då säkringsredovisning upphör vad gäller värderingen av den säkrade posten, varvid säkringsinstrumentet ska redovisas direkt i resultaträkningen utan periodisering.

Eventuell compensation som erhålles eller erläggs i samband med att ett säkringsinstrument avslutas i förtid ska redovisas direkt i resultaträkningen.

Detta innebär att om kommunen exempelvis väljer att avsluta en ränteswapp före den ursprungligen avtalade slutdagen och då får betala kompensation till motparten, ska denna kompensation kostnadsföras direkt utan periodisering.

Derivat som innehas för att säkra riskexponeringar kopplade till finansiella instrument som innehas för att generera avkastning eller värdestegring

Av 7 kap. 6 § LKBR framgår att instrument som innehas för att generera avkastning eller värdestegring ska värderas till verkligt värde, om inte annat följer av 7 kap. 7 § LKBR. Redovisning av sådana instrument behandlas i rekommendationen RKR R7 om redovisning av finansiella tillgångar och finansiella skulder.

Derivat som innehas för att säkra riskexponeringar kopplade till finansiella instrument som innehas för att generera avkastning eller värdestegring ska värderas till verkligt värde. Skälet är att även den post som säkras då redovisas till verkligt värde.

Noter

Kommunen ska i not lämna upplysningar om:

- a) verkligt värde för utestående säkringsinstrument som är derivat;**
- b) vilken påverkan säkringsinstrumenten har haft på kommunens resultaträkning under den gångna perioden.** En kommun som använder exempelvis ränteswappar för att säkra sin exponering för ränterisk ska upplysa om hur kommunens räntekostnader har påverkats av förekomsten av ränteswapparna;
- c) Rekommendationen R7 om redovisning av finansiella tillgångar och finansiella skulder kräver upplysning om genomsnittlig upplåningsränta och genomsnittlig räntebindningstid. Om kommunen har använt derivat för att säkra ränterisk, ska upplysning lämnas om genomsnittlig upplåningsränta respektive räntebindningstid före och efter beaktande av räntesäkringar.**

Ikraftträdande

Denna rekommendation gäller från och med räkenskapsåret 2019. Mindre redaktionella justeringar gjorda november 2020.

Rekommendationen ersätter rekommendationen 21 Redovisning av derivat och säkringsredovisning (från 2013).

Bakgrund

I många kommuner används derivat i betydande omfattning, i synnerhet inom ramen för skuldförvaltningen där instrument såsom exempelvis ränteswappar används för att säkra kommuns exponering för ränterisk. Det förekommer även att derivat används för att exempelvis säkra exponering för valutarisk som uppstår då kommunen köper in materiella anläggningstillgångar i utländsk valuta eller för att säkra kommunens exponering för elprisrisk och andra energiprisrisker.

Överväganden och motiveringar

LKBR innehåller inga specifika regler om redovisning av derivat eller om säkringsredovisning, vilket har gjort det angeläget för RKR att normera på området. En viktig utgångspunkt har varit att så långt som möjligt undvika skillnader mellan RKR:s normgivning och Bokföringsnämndens standardregelverk, Bokföringsnämndens allmänna råd (BFNAR 2012:1) om årsredovisning och koncernredovisning (K3), som ska tillämpas av större icke-noterade privata bolag. Eftersom många kommunala bolag tillämpar K3 har det ansetts angeläget att inte försvåra upprättandet av sammanställda räkenskaper på grund av skillnader vad gäller redovisning av finansiella instrument i kommunen respektive i de kommunala bolagen.

I vissa avseenden skiljer sig dock denna rekommendation från K3, vilken innehåller två skilda ansatser för redovisning av finansiella instrument (inklusive finansiella instrument som är derivat): den första ansatsen utgår från en anskaffningsvärdesbaserad redovisning och finns reglerad i kapitel 11 i K3, medan den andra utgår från de möjligheter som årsredovisningslagen (1995:1554) ger att värdera vissa finansiella instrument, inklusive derivat, till verkligt värde. Den senare ansatsen regleras i kapitel 12 i K3.

Denna rekommendation är baserad på den anskaffningsvärdesbaserade ansatsen som beskrivs i kapitel 11 i K3, förutom vad avser derivat som innehas för att säkra risk-exponeringar kopplade till finansiella instrument som innehas för att generera avkastning eller värdestegring och som enligt 7 kap. 6 och 7 §§ LKBR ska värderas till verkligt värde. I syfte att undvika en redovisningsmässig avvikelse mellan värderingen av sådana derivat och värderingen av de finansiella instrument som säkras, har RKR ansett att derivat som används i detta specifika sammanhang ska värderas till verkligt värde med stöd av 7 kap. 6 och 7 §§. För övriga derivat ska en anskaffningsvärdesbaserad ansats tillämpas, motsvarande kapitel 11 i K3.

Grundansatsen i denna rekommendation är – liksom i kapitel 11 i K3 – att säkringsredovisning får tillämpas endast för derivat som kvalificerar för säkringsredovisning. Ett viktigt motiv till denna princip i K3 är att förluster på derivat som innehas i spekulativt syfte av privata företag inte ska kunna döljas genom tillämpning av säkringsredovisning för sådana derivatpositioner. Av kommunallagen (2017:725) följer dock att en kommun inte får använda derivat fristående från det som utgör den kompetensenliga grundtransaktionen, dvs. upplåning eller medelsplacering. Trots att en kommun inte får inneha derivat i spekulativa syften har RKR ansett det befogat att införa motsvarande krav som i kapitel 11 i K3 vad gäller möjligheten att tillämpa säkringsredovisning. Derivat som har ett negativt marknadsvärde utgör per balansdagen en skuld till kommunens motpart. RKR anser att det

RKR R8 Derivat och säkringsredovisning

följer av försiktighetsprincipen att även derivatskulder ska redovisas på balansräkningen, om kommunen inte kan visa på att derivatet kvalificerar för säkringsredovisning.

Det finns dock vissa specifika skillnader mellan denna rekommendation och kapitel 11 i K3. Framför allt gäller detta möjligheten att tillämpa säkringsredovisning för utställda optioner. K3 innehåller ett förbud mot att tillämpa säkringsredovisning för utställda optioner (se punkt 11.42 i K3). RKR har dock ansett det befogat att tillåta säkringsredovisning av utställda optioner eller instrument som innehåller utställda optioner, under förutsättning att derivatet inte medför någon risk för att i förväg okända och för kommunen negativa marknadsvärdeförändringar kan komma att realiseras om motparten utnyttjar sin option. I de fall då optionaliteten innebär att kommunen kan komma att behöva betala en fast ränta enligt villkoren för derivatet krävs vidare att nivån för den fasta räntan ska vara känd i förväg.

RKR har även valt att utforma upplysningskraven i rekommendationen något annorlunda än kapitel 11 i K3, bland annat i syfte att samordna dessa med de upplysningskrav som finns i RKR:s rekommendation RKR 7 om redovisning av finansiella tillgångar och finansiella skulder.

Bilagor

Bilagorna syftar till att underlätta tillämpning av rekommendationen, men utgör inte en del av denna.

Bilaga 1 Exempel på upplysningar

Bilagan syftar till att underlätta tillämpning av rekommendationen, men utgör inte en del av denna.

Not X Redovisningsprinciper

Säkringsredovisning

Kommunen innehar ränte- och valutaderivat för att säkra exponering för ränte- respektive valutarisk. Derivatet kvalificerar för säkringsredovisning; därmed redovisas inte någon skuld för derivat som har ett negativt verkligt värde.

Då ränteswapparna innehas i syfte att säkra ränterisk i kommunens upplåning redovisas räntekuponger på swapparna som en del av räntekostnaderna.

Vid säkring av fordringar och skulder i utländsk valuta med valutaterminer värderas den underliggande fordran eller skulden till terminskurs. Om terminspremien, dvs. skillnaden mellan avistakursen den dagen terminen ingicks och terminskursen, är väsentlig, värderas dock underliggande fordran eller skuld till avistakursen den dagen terminen ingicks. Terminspremien periodiseras då över terminens löptid som räntekostnad eller ränteintäkt.

Vid valutasäkring av framtida inköp av materiella anläggningstillgångar som ska betalas i utländsk valuta inkluderas resultatet av valutasäkringar i anskaffningsvärdet för den materiella anläggningstillgången.

Derivat som används som ett led i förvaltningen av placeringsmedel.

Derivat används också för att hantera risk i kommunens placeringar i finansiella tillgångar. Placeringarna värderas till verkligt värde i den mån de innehas för att generera avkastning eller värdestegring och inte är avsedda att innehas till förfall. De derivat som innehas för att säkra riskexponeringar som är kopplade till sådana placeringar värderas också till verkligt värde.

Not X Derivat och säkringsredovisning

Verkligt värde

(mnkr)	Kommunkoncernen		Kommunen	
	20X2-12-31	20X1-12-31	20X2-12-31	20X1-12-31
Ränteswappar	-45	-39	-41	-37
Valutaterminer	+13	-	+13	-

Räntebindningstid och ränta på låneskuld

	Kommunkoncernen		Kommunen	
	20X2	20X1	20X2	20X1
Genomsnittlig räntebindningstid				
exklusive räntesäkringar	1,7 år	1,9 år	1,8 år	2,0 år
inklusive räntesäkringar	2,5 år	2,4 år	2,3 år	2,2 år
Genomsnittlig ränta				
exklusive räntesäkringar	2,0 %	2,1 %	1,9 %	2,0 %
inklusive räntesäkringar	2,5 %	2,4 %	2,3 %	2,2 %

Erlagd och erhållen ränta på ränteswapparna redovisas som en del av räntekostnaderna i resultaträkningen. För upplysning om vilken påverkan ränteswapparna har haft på räntekostnaderna, se not X "Finansiella kostnader".

Valutaterminerna innehas för att säkra valutarisk i beslutade inköp av lokaltåg. Resultatet av valutaterminerna kommer att inkluderas i anskaffningsvärdet för tågen och kommer att påverka kommunens resultaträkning genom de framtida avskrivningarna på tågen.

Bilaga 2 Exempel på säkringsdokumentation för säkring av framtida betalningar av rörlig ränta

Bilagan syftar till att underlätta tillämpning av rekommendationen, men utgör inte en del av denna.

Nedan ges ett exempel på hur säkringsdokumentation för en säkring av ränterisk med en ränteswapp som säkringsinstrument skulle kunna utformas. Det finns inget krav på att dokumentationen måste utformas på just detta sätt. Dokumentationen bör utformas på ett sätt som är lämpligt utifrån den säkringsverksamhet som kommunen bedriver. De krav som ställs i denna rekommendation avseende vad dokumentationen ska innehålla måste dock vara uppfyllda.

Säkringsdokumentation

Datum

20X3-04-01

Syftet med säkringen

Kommunen har en skuld på 300 MSEK som löper med rörlig ränta som förfaller den 30 juni 20X4. Kommunen bedömer det som mycket sannolikt att denna skuld då kommer att refinansieras och löpa i ytterligare tre år från och med den 1 juli 20X4 till och med den 30 juni 20X7. Syftet med säkringen är att eliminera variabiliteten i framtida kassaflöden avseende betalning av rörlig ränta och fixera räntekostnaderna till 2,5 % fram till och med den 30 juni 20X7.

Säkrad risk

Den säkrade risken utgörs av variabiliteten i framtida räntebetalningar på grund av förändringar i basräntan (STIBOR 3M).

Säkrad post

Framtida betalningar av rörlig ränta hänförliga till:

1. befintlig skuld om 300 MSEK (ref nr 1234) fram till och med den 30 juni 20X4, samt
2. mycket sannolika framtida betalningar av rörlig ränta under perioden från och med 1 juli 20X4 till och med den 30 juni 20X7 som uppstår vid refinansiering av ovan nämnda skuld.

Säkringsinstrument

Ränteswapp (ref nr 5678) genom vilken kommunen erhåller STIBOR 3M och betalar 2,5 % ränta på nominellt belopp 300 MSEK under perioden 20X3-04-01 till och med 20X7-06-30.

Bedömning av säkringsförhållandets effektivitet

Kommunen kommer att bedöma säkringsförhållandets effektivitet per varje balansdag genom att jämföra de huvudsakliga villkoren för säkringsinstrumentet med de huvudsakliga

villkoren för den säkrade posten. De kritiska villkoren utgörs av nominella belopp, löptid samt räntebas. Säkringsförhållandet anses vara effektivt så länge det inte sker någon väsentlig förändring av de huvudsakliga villkoren för antingen säkringsinstrumentet eller den säkrade posten.

Redovisning

Räntekupongerna på swappen redovisas löpande i resultaträkningen som en del av kommunens räntekostnader, med hänsyn tagen till periodisering av upplupen ränta på swappen.